

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 10. évfolyam számára

2022-2023. TANÉV

ISKOLAI FORDULÓ

2023. január 10. 14.00 – 16.00

***Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le!
Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!***

***A versenyző neve:
A versenyző iskolája:***

Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban találhatók!

Maximum: 100 pont

Elért pontszám:

A javítótanár aláírása:

1. feladat

Töltsd ki a táblázatot a térképen látható adatok és ismeretei alapján!

13 pont/...

Helyszín	Időpont	Hadvezér	A csata eredménye
a)	b)	Miltiádész, Dareiosz	Görög győzelem
Thermopülai-szoros	Kr. e. 480	c)	d)
Szalamisz	Kr. e. 480	e) f)	g)

h) **Jelölje** h)-val a Miltiádészhoz kapcsolódó csatahelyszín nevét a megfelelő helyre a térképen!i) **Húzza alá** azt a tényt, amely hozzájárult a szalamiszi csata eredményéhez!

A) A döfőorral rendelkező görög triérészek előnyben voltak a perzsák hajóival szemben.

B) A hatalmas perzsa hajók előnyben voltak a görögök kisebb hajóival szemben.

j) **Írja** a vonalra annak az államférfinak a nevét, aki 15 évig volt Athén élén! _____k) **Mi** volt a j) pontnál meghatározott államférfi tisztségének a neve? **Húzza alá** a megfelelő választ!

A) consul

B) sztratégosz

C) király

l) **Melyik** intézkedésével tette lehetővé a szegényebb athéni polgároknak is a közügyekben való részvételt? **Írja** a vonalra a választ! _____m) **Melyik** két szerző **nem** írt a fenti eseményekről! **Húzza alá** a válaszokat!

A) Thuküdidész

B) Platón

C) Hérodotosz

2. feladat

12 pont/...

a) **Ki** az az istennő, akiről az idézet szól? **Egészítse ki** a nevével a hiányos szöveget!

„kiléptél kedvemért apád aranyos házából és befogattad cifra hintódat; lebegő *galambok* vonták azt
fürgén (...)Tarka trónodon, kegyes _____, Zeusz lánya, könyörülj már te rajtam!”

(Szapphó)

b) **Miért** szerepel az alábbi ábrázolás a mai gyógyszerházakban is?

c) **Karikázza be** annak az istennek a nevét, akihez kapcsolódik a fenti jelkép!

A) Héraklész

B) Poszeidón

C) Aszklépiosz

d) - e) **Karikázza be** azokat az ételeket, italokat, amelyeket az Olümposzon élő istenek fogyasztottak a mitológia szerint!

manna

nektár

olajbogyó

bor

ambrózia

gránátalma

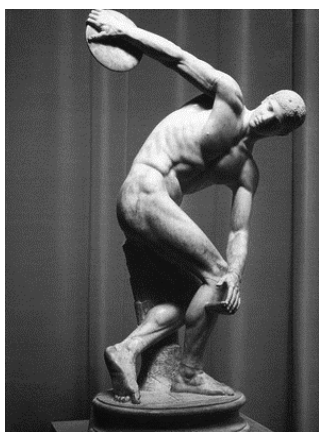
f) **Melyik** görög isten tiszteletére rendezték az olümpiai játékokat? _____

g) **Húzza alá** azt a földrajzi helyet, ahol Olümpia található!

A) Kréta

B) Thesszália

C) Peloponnészoszi-félsziget

h) **Melyik** olimpiai versenyszámot ábrázolja a szobor? _____

i) **Miért** tartották szent helynek Dodonát, Delphoit az ókori görögök? _____

j) **Ki** volt Athén védőistene? _____

k) - l) **Hogyan** ábrázolták Athén védőistenét? **Írjon 2 elemet!** _____

3. feladat**15 pont/...****Egészítse ki** a hiányos szöveget! **Válaszoljon** a hozzá kapcsolódó kérdésekre!

a) „A _____ személye szent és sérthetetlen, [...] mert a népnek van szentelve.”
(Plutarkhosz)

b) **Milyen** joggal rendelkezett még az ókori Róma fent említett tisztségviselője? _____

c) „_____ questorként Hispániát kapta tartományul” [Kr.e. 68] (Suetonius)

d) – e) **Kikkel** lépett szövetségre Kr.e. 60-ban a c) pontnál megnevezett személy?

f) - g) **Húzza át** annak a két tisztségeknek a nevét, amelyeket **nem** töltött be a c) pontnál megnevezett személy!

imperator   arkhón   császár   consul   proconsul   dictator

h) - i) **Húzza alá** azokat az elemeket, amelyek a c) pontnál megnevezett személy nevéhez köthetők!

A) a gordiuszi csomó átvágása   B) naptárreform   C) győzelmet arat Actiumnál

D) a birodalom területét a természetes határokig (Duna, Rajna) kívánta bővíteni

E) megtörte a gall törzsek ellenállását

j) **Nevezze meg** a helyszín nevét!

„És amint méne, hogy közeledett _____-hoz/-hez, és nagy hirtelen fény sugárzá
őt körül a mennyből, és leesvén a földre, halla szöveget, mely ezt mondja vala néki: Saul, Saul, mit kergetsz
engem?”

(Szent Biblia, Apostolok cselekedetei (fordította: Károli Gáspár), Egyetemi Nyomda, Budapest, 1992. 150. p.)

k) - l) **Milyen** új tanítást hirdetett a j) pontban megnevezett személy, ami miatt növekedett a keresztények száma?

m) **Kiről** van szó? **Írja a vonalra a választ!**

„Amikor én, _____ Augustus, és én, Licinius Augustus, kedvező előjelektől kísérve
Mediolanumba érkeztünk és mindent fontolóra vettünk, ami a köz hasznára és javára szolgál, [...] úgy döntöttünk,
hogy [...] olyan rendeleteket bocsátunk ki, amik biztosítják az istenség iránti tiszteletet és imádást, azaz hogy
megadjuk a keresztényeknek és mindenkinek azt a szabad választást, hogy azt a vallást kövesse, amelyiket
akarja.”

(Részlet a milánói ediktum szövegéből)

n) **Melyik** évben született a rendelet? _____

o) **Ki** tette 391-ben államvallássá a kereszténységet a Római Birodalomban? _____

4. feladat**6 pont/...**

Melyik nem illik a sorba? **Húzza alá** a helytelen kifejezést! **Indokolja** választását!

a) - b) legény, mester, kontár _____

c) - d) Párizsi Notre Dame katedrális, jáki Szent György Apátsági Templom, kassai Szent Erzsébet dóm

e - f) turul, farkas, szarvas _____

5. feladat**6 pont/...**

Írja a történelmi helyszínek mellé a megállapítások **sorszámát!** (2 elem kimarad.)

Helyszín	Megállapítás
Novgorod	1. A Frank Birodalom felosztásának helye.
Bizánc	2. A Frank Birodalom központja.
Poitiers	3. Mohamed fellépésének színhelye.
Aachen	4. Nagy Károly császárrá koronázásának helyszíne.
Mekka	5. Az arabok felett aratott győzelem helyszíne.
Verdun	6. Orosz fejedelemség. / A Hanza kereskedelem egyik fontos helyszíne.
	7. Mohamed „futásának” célhelyszíne.
	8. A Keletrómai Birodalom központja, fővárosa.

6. feladat**7 pont/...**

Azonosítsa a neveket, fogalmakat, kifejezéseket a megfelelő szövegrészlettel!

Írja a betűjelet (az abc nagybetűjét) a vonalra! Csak 1 betűjel írható az abc kisbetűi után! Minden nagybetű csak egy helyhez rendelhető! 2 betűjel kimarad!

- A) majordomus   B) vetésforgó   C) Attila   D) türbe
E) jobbágy   F) minaret   G) senioratus   H) úrvacsora   I) iszlám

- a) _____ A hunok fejedelme/ leghíresebb hadvezére az V. században.
b) _____ A földesúrtól használatra kapott telekbirtokon gazdálkodik, a használatért szolgáltatásokkal tartozik.
c) _____ Öröklési rend, mely szerint a legidősebb és még a vezetésre alkalmas férfi öröklő a hatalmat.
d) _____ A Frank Birodalomban a királyi udvar főembere. A legtekintélyesebb családokból választották ki.
e) _____ Napi ötszöri ima.
f) _____ Az egyik szentség, egyes felekezetekben oltári szentség, mely felidézi a hívekben azt a tevékenységet, melyet Jézus a keresztre feszítés előtti utolsó vacsorán tett.
g) _____ A muszlim mecsethez vagy dzsámihoz tartozó nyúlánk, keskeny torony.

7. feladat**4 pont/...**

Kivel nem találkozhattak az alábbi történelmi személyek? **Húzza alá** a választ!

- a) Julius Caesar --- Kleopátra   Brutus   Arius
b) Arisztotelész --- Nagy Sándor   Vergilius   Platón
c) Nagy Károly --- II. Szilveszter pápa   Kis Pippin   Alcuin
d) I. Szent István --- Koppány   Vazul   Szent László

8. feladat

10 pont/...

Igaz vagy hamis? **Jelölje** a táblázatban X beírásával!

Állítás	igaz	hamis
a) Az arabok a VIII. században hódító hadjáratokat indítottak Nyugat-Európa ellen. Ezt az akciót reconquistának nevezzük.		
b) A síiták Mohamed vér szerinti leszármazottait tekintik vallási vezetőnek, míg a szunniták Mohamed hadvezéreinek leszármazási rendjét.		
c) A vándorló magyarok szétszedhető és összerakható nemeztörzsekben laktak.		
d) Kurszán halála után Árpád lett a nagyfejedelem, de megtartotta a kán méltóságát is.		
e) 907-ben a Keleti Frank Királyság csapatait a Magyar Nagyfejedelemség Pozsonynál legyőzte.		
f) Géza fejedelem Quedlinburgba követeket küldött, hittérítőket kért, majd ferences rendi szerzeteseknek is engedélyt adott apátságok alapítására.		
g) II. András sikeres hadjáratokat szervezett Halicsba és a Szentföldre. Halicsot hosszú évekre adófizetésre kötelezte.		
h) IV. Béla lányát, Margitot példamutató élete, mély hite miatt az egyház szentté avatta.		
i) 1243 telén a tatárok váratlanul kivonultak az országból. Az oka feltehetően Ögödej nagykan halála utáni kánválasztás.		
j) IV. Béla a tatárok kivonulása után változtatott politikáján, és birtokokat adományozott, engedélyezte a főuraknak, hogy kővárakat építsenek.		

9. feladat

9 pont/...

Karikázza be a helyes megoldás számát vagy az X jelet!a) **Melyik nem** Árpád-házi szent?

1. Katalin

2. Erzsébet

X Margit

b) **Melyik** társadalmi csoport érdekeit védte II. András az Aranybullában?

1. ínek

2. bők

X szerviensek

c) **Melyik** földrajzi hely volt közel Etelköz déli határaihoz?

1. Fekete-tenger

2. Atlanti-óceán

X Földközi-tenger

d) **Mely** folyók közelében helyezkedett el Levédia?

1. Volga és Don

2. Dnyeper és Don

X Tisza és Dnyeszter

e) **Melyek** a honfoglaló törzsek nevei?

1. Ond, Küндü, Huba

2. Örs, Gyula, Szabolcs

X Nyék, Megyer, Keszi

f) **Kik** éltek a honfoglalás (VIII – IX. század) előtti időszakban a Kárpát-medencében?

1. bosnyákok, görögök

2. avarok, szlávok

X románok, macedónok

g) **Ki** fogalmazta meg a kettős honfoglalás elméletét?

1. Ibn Ruszta

2. Kálti Márk

X László Gyula

h) **Melyik** szokás (sztyeppe-i rokonházasság) szerint kérték nőül a megözvegyült Saroltot?

1. leviratus

2. idonaitas

X senioratus

i) **Hol** koronázták királlyá a magyarok fejedelmét?

1. Aachen

2. Róma

X Fehérvár/Székesfehérvár

10. feladat

7 pont/...

Mi a közös az alábbiakban? Írja a vonalra a választát!

a) Dávid, Salamon, Mózes _____

b) Ramadán havi böjt betartása, kötelező alamizsnaosztás, zarándoklat a szent városba _____

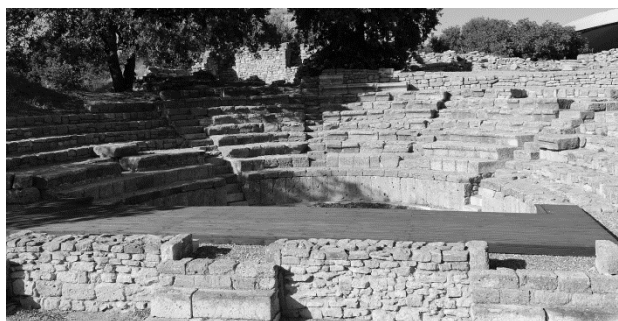
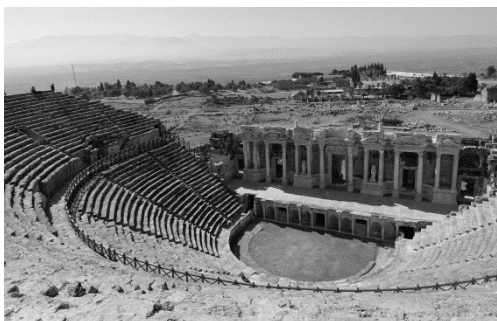
c) erő, bátorság, ügyesség, a gyengék, a nők, az elesettek védelme _____

d) ispán, várjobbágy, várnép _____

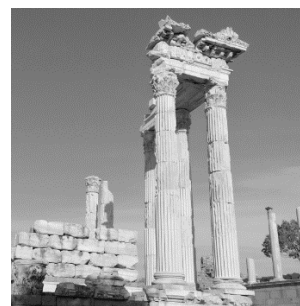
e) nehézkeze, borona, szügyhám _____

Mi a közös a képeken (3-3 kép)?

f) _____

g) _____

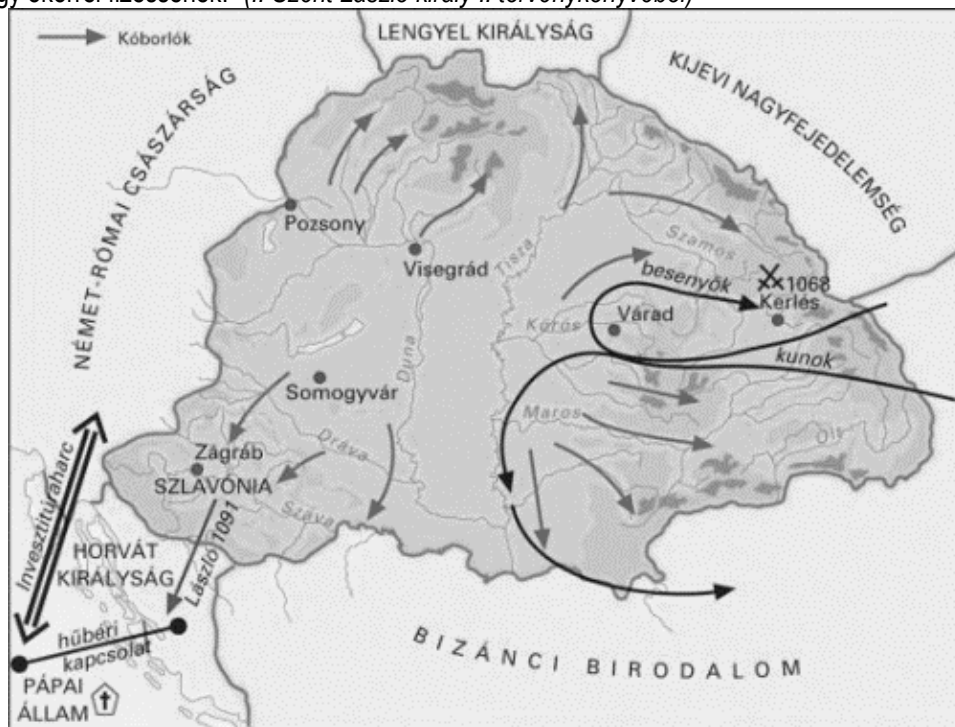
11. Esszé: **Mutassa be** a források és ismeretei alapján Szent László uralkodását!

11 pont/...

Térjen ki válaszában uralkodásának kezdetére, intézkedéseinek következményeire és külpolitikájára is!

„Ha valamely szabadot vagy rabszolgát lopáson érnek, akasszák fel.”

„A kik pogány szokás szerint kutak mellett áldoznak vagy fákhöz, forrásokhoz és kövekhez ajándékokat visznek, bűnükért egy ökörrel fizessenek.” (1. Szent László király I. törvénykönyvéből)

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.